

DE POSTRIJDER

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever & eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags 's donderdags & zaterdags.

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr.

Een blad afzonderlijk, 15 centimen.

Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 4 APRIL.

Onderwijs.

Meermaals hebben wij onwederlegelijk bewezen dat de liberators van alle slach het eens zijn om de wet van 1842 op het lager onderwijs af te schaffen, om aldus tot hun doel te geraken, namelijk, van alle godsdienstig principe en bijgevolg de katholieke zedeleer en den priester uit de scholen te verbannen.

Onbetwistbaar is het dat de wet van 1842 zoo voortreffelijke uitslagen heeft gegeven als het mogelijk was en er nog dagelijks oplevert. Dit weten de liberators zoowel als iemand. Zij weten ook dat het aan de loyale toepassing dier wet te danken is dat het lager onderwijs zich in ons land zoo dapper ontwikkeld heeft. Maar wat scheelt hun dat? De priester en de kristelijke zedeleer loopen hun in den weg; het onderwijs moet, volgens hen, van alle godsdienstig karakter ontbloot zijn; in andere woorden, ze willen scholen waar er *vrijdenkers, socialisten en communards* gevormd worden. Daarom moet de wet van 1842 afgeschaft worden, al ware het, dat hare uitslagen nog heerlijker en voortreffelijker waren dan heden.

Nogtans al de grootste en geleerdste Staatsmannen in Engeland, Frankrijk en Duitschland hebben meer dan eens uitgeroepen dat het volksonderwijs moet godsdienstig zijn.

M. Guizot, een protestant, zegde: « Wil « men het onderwijs wezenlijk goed en « maatschappelijk nuttig maken dan moet « men het een waarlijk godsdienstig karak- « ter geven. De luchtkring der school moet « zedelijk en godsdienstig zijn; gansch het « onderrecht moet van het zedelijke en « godsdienstige onderwijs doordrongen zijn. « Het zedelijke en godsdienstige onderwijs « moet zich met gansch het onderrecht met « al de werkingen des meesters en der « leeringen vereenigen. De verstandontwik- « keling is uitmuntend, als zij met de zede- « lijke en godsdienstige ontwikkeling ge- « paard gaat; maar de verstands-ontwikke- « ling alleen, afgescheiden van de zedelijke « en godsdienstige ontwikkeling, wordt een « principie van hoogmoed, van wederspannig- « heid, van zelfzucht, en bijgevolg van « gevaar voor de samenleving. »

Zoo drukte de beroemde en hooggeprezen fransche Staatsman eene waarheid uit welke door niemand kan betwist worden.

En inderdaad, het is niet genoegzaam aan de jeugd het lezen, schrijven en cijferen aan te leeren, gelijk de liberators het hier zouden willen invoeren; men moet het hert der kinderen vormen, men moet er burgers van maken die hunne plichten jegens God, jegens

hun zelven, jegens hunnen evenmensch kennen en beseffen, in een woord, men moet er zedelijke, godsdienstige en deftige burgers van maken die den steun der samenleving worden, die haar bestaan en behoud zullen verdedigen in plaats van haar te ondermijnen of tot hare verdelging mede te werken.

« Portalis vergeleek eene zedeleer zonder « Godsdienst aan eene justicie zonder ge- « rechtshof.

« De zoogezegde liberale volksverlichters, « zegt een groote schrijver, vergeten eene « zaak die in de opvoeding der jeugd moet « in aanmerking genomen worden, namelijk « het vormen van het hert; zij hert dat de « zetel is der goede en kwade neigingen, « van welks goede of slechte opleiding de « zedelijkheid of de zedeloosheid af hangt. « Welnu, om de zedelijkheid op vasten grond « te stichten of beter om de zedeloosheid te « keer te gaan is er maar een middel: de « Godsdienst. Een onderwijs dat met de « godsdienstige opvoeding niet gepaard gaat « is onbekwaam van de ondeugd tegen te « houden en uit te roeien. »

Dit is ook eene waarheid welke door de ondervinding van alle tijden bekrachtigd is geworden.

OP UWE HOEDE DAN, LANDGENOTEN! gij allen die van de noodzakelijkheid eens godsdienstig en zedelijk onderwijs, overtuigd zijt, want gij weet dat het onderwijs, ten allen tijde en in alle landen, door de liberators als een der toetreffendste middelen is aanzien en gebruikt geworden om zijne satanische leerstelsels te verspreiden en om den katholieken Godsdienst uit de herten der volkeren te rukken.

Het onderwijs is het eenigste punt van 't liberaal programma waar al de kleuren van 't belgische *liberalismus* zich over verstaan; gansch de liberale geuzenklek is het eens om het zedelijke en godsdienstige onderwijs in ons land af te schaffen en het door het goddeloos onderwijs te vervangen het is te zeggen, door een onderwijs waar God, de Katholieke Kerk, hare leering en hare priesters zouden uit verbannen zijn. En onthoudt dit wel, katholieken, men wil dit doen met uwe eigene penningen ten koste der vrijheid van het onderwijs welke alleen, door vrijwillige giften en ondersteuning van katholieken, bestaat.

Tongeren, 3 april 1874.

Mijnheer de *Postrijder*,

Gij kunt er van zeggen wat gij wilt, maar als de Tongeren niet kontent zijn over hunne liberale regering dan zijn onze medeburgers maar lastige broers die heel moeilijk te vrede te stellen zijn.

Nu gaat het anders dan in den tijd toen de katholieke meerderheid aan het roer was! Nog geen twee jaren zijn onze liberale stadhuisbazen

Zeker had dit eerste optreden van dien vreemdeling iets zeer theatraals en herinnert sterk aan de bekende komedie die in onze dagen door den franschen ex-keizer in Bordeaux werd gespeeld, waarbij de beruchte menagerie-adelaar zulk een belangrijke rol speelde. Niet alleen echter was het optreden van dezen vreemdeling iets bijzonders, maar in het algemeen was het reeds eene zeldzame en gewichtige gebeurtenis dat hier een schip binneliep, daar de haven geheel door Geneuesche kruisers afgesloten was en de geheele bevolking zich buitendien reeds in eene onrustige politieke stemming bevond.

Korsika, dat groote rotsachtige eiland, was tot hertoe in de geschiedenis van Europa nauwelijks genoemd geworden; de theorie van het europeesche evenwicht was nog niet uitgevonden, en zoo spoedig in beweging als tegenwoordig. De bewoners van het eiland, een wel met een krachtig patriotische bezield, maar overigens ruw en woest bergvolk, waren reeds van de vroegste tijden der middeleeuwen af, nadat zij zich van de roemsche heerschappij hadden losgescheurd, telkens de proef geweest van de meest verschillende veroveraars. Wandalen en Saracenen, Oost-Gothen en Longobarden, alsmede de trotsche barons van Toscane hadden hier geheerscht, totdat na vele bloedige oorlogen de groote italiaansche vrijstad Genua, in het begin van de veertiende eeuw, eindelijk de overhand behield.

Toen echter het krijgsgeluk van Karel VI van Frankrijk, de republiek van Genua van hare zelfstandigheid beroofde, was Korsika opnieuw het toneel van afwisselende heerschappijen. Fransche en Italiaansche gouverneurs moesten telkens wjken voor de oproeren van denouden

aan den gang en ziet eens welke schoone hervormingen zij reeds gedaan hebben.

De imposten zijn verhoogd; de stadswallen zijn omver geworpen zonder plan, zonder bestek, zonder dat iemand weet wat men gaat in de plaats zetten; de goddelooze begrafenissonder kruis of priester zijn verheerlijkt; de priester zoo wel als het godsdienstig onderwijs blijven buiten de school; in het hospitaal en in het bureau van weldadigheid waarvan de leden door den gemeenteraad benoemd worden, zijn keer op keer de katholieken aan de deur gezet, liberalen alleen moeten daar heerschen! Al hadden ook de katholieken alle vereischte kennis, zij mochten plaats maken voor den eersten den besten liberaal, al was het ook een uit die van toetenoch van blazen weet.

En de menschen van Tongeren zouden zich niet gelukkig achten van door zulke verstanden geregeerd te worden?

De oude Tongenaar heeft lang gezweven; zijn stok oud verstand stond verbaasd voor die wereldbestralende geesten welke het liberalismus zoo onverwacht voor de gordijn had gebracht. Maar dat contributie-billet! en Mijnheer de ontvanger, als gij de menschen op andere jaren nog zoo iets 't huis moet zenden, kies dan eenen anderen tijd dan den veertigdaagschen vasten. Flauw gevast en zulke gepeperde plaaster op zijne ledigen buik krijgen, dat is meer dan genoeg om eenen braven mensch den hoek om te brengen. En kijk eens, Mijnheer de ontvanger, wat men dan van u zou zeggen. Als er ergens een liberaal sterft, dan zegt men wel dat de katholieken hem kapot gemaakt hebben. Laet er niet mee, het staat gedrukt!

Het gaj niet meer gelijk certijds.

In mijnen jongen tijd liet men zich lid van den gemeenteraad kiezen, enkel om de belangen der stad en der burgerij ter harte te nemen. Een raadsheer was aangezien als een soort van voedstervader van het tongersch weeskind. Eenieder kon hem gaan vinden, hij gaf gehoor aan Jan en alleman en zoo veel als mogelijk voldeed hij iedereen zonder haat en zonder partijgeest. Was het proces die dan ging hij achter de balkin met eene witte flambei, hij poonde de kleine kinderen op de prijsuitdeelingen en hij achtte zich gelukkig wanneer hij de imposten die op den kleinen man drukken eenigzins kon verzachten.

Tempora mutantur. De liberale bollen die op het stadhuis zitten, hebben dat allemaal veranderd. Vivat het progres! De goede-inwoners van Tongeren, ziet-je wel, betaalden niet genoeg contributie. Het is dure tijd, de boter kost 90 centen, de kleine man heeft moeite om het jaar rond te krijgen. Gij zult misschien zeggen dat het oogenblik slecht gekozen is om nieuwe imposten uit te vinden? — Ik zie wel dat gij niets van het progres verstaat.

De liberalen staken dan de koppen bijeen en er werd *stante pede* beslist van eenen heelen langen paternoster nieuwe belastingen te slaan. Om de pil gemakkelijk te doen doorslikken, geeft men aan het ding eenen *venis democratische* en de stadshuis-trompetten verkondigen *wijd en breed* dat de nieuwe imposten gingen geslagen worden op de *luze* paarden, de *port d'armes*, de balcons, de grillages, de koetspoorten, de tweede dienstmeiden enz. De rijke alleen ging alles betalen.

Op eenen aardigen avond kwam onze liberale gemeenteraad bijeen om dat schoon project ten uitvoer te brengen.

Wat meent gij nu dat de liberale meerderheid doet? Haar eerste werk is van uit de lijst der nieuwe imposten alles te ketsen wat bijzonder op den rijken slaat.

Impost op de *port d'armes*: uitgekretst!

Impost op de balcons: uitgekretst!

Impost op de grillages: uitgekretst!

Impost op de koetspoorten: uitgekretst!

Impost op de *luze*-paarden: uitgekretst!

Impost op de tweededienstmeiden: uitgekretst!

Zoo werd door onze liberalen alles teruggetrokken wat den rijken moest treffen en wat denkt gij wel dat er in de plaats gezet werd? Eene nieuwe en zware verhooging van de grond- en van de personeele belasting. Progres, altijd progres! Het is waar dat er een impost op de *livrei*-knechten zal geheven worden, maar ik heb mijne tien vingers niet noodig om alle *livrei*-knechten van de stad op te tellen. De personeele en grondbelasting treft integendeel tot den geringsten burger.

Wanneer ik in gedachte mijne geburen wil nagaan, dan vind ik links en rechts kleine winkeleiers die met veel zorg en moeite eer aan hunne zaken doen. Hunne handel dwingt hen om een huis te bewonen hetwelk goed gelegen is en hetwelk er uiterlijk nog al fatsoenlijk uitziet. Hoe beter het huis gelegen is, hoe schooner het ingericht is, des te grooter is ook de huurwaarde en des te hooger is den impost. Die mensch is nogtans niet rijk. — Dat doet er niets aan, hij moet maar betalen. — Progres! — Maar de rijke heer zal niets betalen voor zijne rijpaarden, voor zijne koetspoort, voor zijnen *port d'armes* noch voor zijne fabriek dienstboden. — Progres.

De grondbelasting, zal men zeggen, treft alleenlijk den rijken. Is dat zeker? Hoeveel kleine burgers zijn er niet die eigenaar zijn van het huis dat zij bewonen? Zijn zij daarom rijk? Zonder van de oude belastingen te spreken die sedert lang bestaan ten voordeele van den Staat, van de provincie en der gemeente, zal de kleine burger die eigenaar is van zijn huis, door de nieuwe belastingen op drie verschillende manieren geslagen worden. Boven heigien hij tot heden moest opbrengen zal hij in het vervolg moeten betalen 25 ten honderd boven de grondbelasting van zijn huis, 25 ten honderd boven de personeele belasting van zijn huis, en eindelijk eene nieuwe en zware belasting berekend volgens het belang der brandverzekering van zijn huis.

Dat is nog alles niet.

Wanneer de ontvanger der contributie het zijne zal opgestreken hebben, dan zal de stads ontvanger met een ander muziek voor den dag komen. Verhooging der belasting op de honden, op de grafmonumenten, op de rijtuigen enz. Vivat het progres!

Den dag der laatste kiezingen hoorde ik iemand zingen:

Attatua renait à la richesse.

De gulden eeuw was aanstaande, de rijkdom zou aan alle deuren instroomen, de appels gingen de Tongerenaren gebraden in den mond vallen! Dat is nu twee jaren dat de liberalen aan het roer zijn. De goude regen begint wel te vallen, maar hij valt uit de beurs van den Tongenaar in de kast van het stadhuis en van den contributie ontvanger. Er zijn domme menschen die daarover klagen; die verstaan niets van het progres.

Een oude Tongenaar.

Verleden zondag werd in Tongeren een schand-schrift rondgestrooid waarin ronduit gezegd wordt dat de katholieken M. de Tiecken vermoord hebben. De opstellers van dat stuk, — dat uit de drukkerij onzer liberale gazetten komt, — zijn beschaamt geweest om er hunne namen onder te zetten. Zij hadden groot gelijk.

Indien er nog een eerlijk man is die eenige toegeneenheid voor de liberale partij kon gevoelen, de buitensporigheden van zulke partijdriftige ven-

lag de herinnering aan de heldendaden van Sampiero bij velen nog te versch in het geheugen, dan dat het vuur van den opstand niet te eniger tijd weer in laae vlammen moest losbersten.

Toen eindelijk in het jaar 1729, bij de afpersing van de bovenmatige belastingen, nieuwe geweldsmiddelen de verbittering tot wanhoop deden stijgen brak eindelijk de storm van den opstand los. Eendrachtig en vol geestdrift stonden de bewoners van het eiland op, om de slavenketenen te verbreken. De Geneueezen konden tegenover het korsikaansche patriotisme slechts betaalde soldaten van zeer twijfelachtige dapperheid stellen. Telden de opstandelingen gezamenlijk ook slechts 120,000 man, en onthak het hun ook al aan de noodige wapenen, deze gebreken werden ruimschoots, vergoed door den geestdrift en zucht naar onafhankelijkheid.

Aan het hoofd der beweging stonden don Colonna Cevaldi, don Louis Gialferi, de advocaat Costa en nog eenige anderen, wier oogenblikkelijke maatregelen van niet weinige geschiktheid voor de leiding der zaken getuigden. Zonder heel veel moeite werden de onderdukkers in de weinige versterkte havenplaatsen teruggeworpen, waaronder Bastia, de residentie van den gouverneur, de belangrijkste was.

Onder zulke omstandigheden bleef aan de in haren trots zoo diep verdederde republiek niets anders over, dan de hulp van vreemde mogendheden in te roepen, en inderdaad zond de deutsche keizer Karel VI, in het jaar 1732, onder het bevel van prins Lodewijk van Wurttemberg en van generaal Wachtendank, de gevraagde hulp troepen, waardoor na eenige gevechten eene onderwerping van de opgestane bevolking tot stand kwam,

EEN ARME KONING.

Geschiedkundige Episode.

I.

Rustig en vreedzaam lag daar de blauwe vlakte van de Middellandsche zee, waarin de zachte voorjaarszon zich lieflijk spiegelde; maar in de kleine haven stad Aleria, op 't eiland Korsika, heerschte reeds sedert den vroeger morgen des te drukker beweging. Een massa volk bewoog zich door de straten en liep naar de haven, waar de nieuwsgierige blikken zich naar een engelsch koopvaardij-schip richtten, dat zooveen, onder kapitein Dik, uit Tunis aangekomen was.

Voor de oogen van het verbaasde volk werden tien kanons, duizenden geweren en andere wapens, proviand, kleedingstukken en een groote voorraad van munitie gelost. Daarop volgden zware geldkisten en een aantal passagiers, onder welke een heer van ongeveer vijftien jaar de opmerkzaamheid der aanwezigen in bijzondere mate tot zich trok. Hij droeg een moorsche mantel, een spaanschen hoed met een zware pluim, schoenen met gespen, een stok en een degen, en in zijne voorname houding lag tegelijk iets geheimzinnigs.

Zestien heereu en bedienden maakten het gevolg van dezen zonderlingen vreemdeling, die door zijne omgeving met den grootsten eerbied behandeld en door eenige voorname Korsikanen, die hem kwamen complimenteeren, met den titel van onder-koning werd begroet.

Dit geschiedde op den 12 maart 1765.